

Udskriftsdato: mandag den 8. juni 2026

BEK nr 680 af 21/06/2011 (Historisk)

Bekendtgørelse om specialuddannelse til sundhedsplejerske

Ministerium: Indenrigs- og Sundhedsministeriet

Journalnummer: Indenrigs- og Sundhedsmin.,
Sundhedsstyrelsen, j.nr. 7-702-05-80/1

Senere ændringer til forskriften

BEK nr 22 af 11/01/2022

Bekendtgørelse om specialuddannelse til sundhedsplejerske

I medfør af § 16 i lov om autorisation af sundhedspersoner og om sundhedsfaglig virksomhed jf. lovbekendtgørelse nr. 1350 af 17. december 2008, fastsættes efter bemyndigelse fra Indenrigs- og sundhedsministeren:

Kapitel 1

Formål

§ 1. Formålet med specialuddannelsen til sundhedsplejerske er, at sygeplejersken udvider sin faglige kompetence med henblik på at varetage funktionsområdet for en sundhedsplejerske, som det fremgår af sundhedslovens kapitel 36, Forebyggende sundhedsydelser til børn og unge, jf. lovbekendtgørelse nr. 913 af 13. juli 2010, bekendtgørelse nr. 1344 af 3. december 2010 om forebyggende sundhedsydelser til børn og unge samt Sundhedsstyrelsens vejledning på området.

Kapitel 2

Sundhedsplejerskens ansvars- og funktionsområde

§ 2. Sundhedsplejersken er ansvarlig for sin virksomhedsudøvelse i henhold til sin autorisation som sygeplejerske, jf. lov om autorisation af sundhedspersoner og om sundhedsfaglig virksomhed.

Stk. 2. Funktionsområdet for en sundhedsplejerske omfatter vejledning, individuel støtte og rådgivning til gravide, spæd- og småbørnsforældre, børn og unge i den undervisningspligtige alder, deres forældre samt gruppeaktiviteter for samme, herunder:

- 1) Sundhedspleje til alle nyfødte i relation til barselsperioden, herunder medvirken til at fremme modrens evne til og mulighed for at amme
- 2) Funktionsundersøgelser og regelmæssig kontakt med spæd- og småbørnsfamilier, herunder støtte til familiedannelse og tilknytning mellem barn og forældre
- 3) Funktionsundersøgelser og regelmæssig kontakt med børn i den undervisningspligtige alder samt deres forældre, herunder gennemførelse af de lovpligtige ind- og udskolingsundersøgelser – efter kommunalbestyrelsens beslutning
- 4) Støtte, udredning og opfølgning i relation til indsatser for sundhedsmæssigt truede børn og unge samt børn og unge udsat for omsorgssvigt, herunder tværfagligt og tværsektorielt samarbejde med almen praksis, den kommunalt ansatte læge, socialforvaltning, pædagogisk psykologisk rådgivning og andre
- 5) Konsulentbistand til dagtilbud og skoler
- 6) Sundhedsfremmende og forebyggende aktiviteter i lokalsamfundet
- 7) Kvalitetssikring og -udvikling af sundhedsfaglige ydelser i den kommunale sundhedstjeneste, herunder bidrag til udarbejdelse og implementering af sundhedsaftaler og sundhedspolitikker
- 8) Generel forebyggelse og sundhedsfremme i forhold til børn/unge og deres forældre
- 9) Supervision og praktikvejledning til sygeplejersker under uddannelse til sundhedsplejerske

Kapitel 3

Uddannelsen

Adgangsbetingelser

§ 3. Adgang til specialuddannelsen har ansøgere, der opfylder følgende betingelser:

- 1) Bestået dansk eller udenlandsk sygeplejerskeeksamen på bachelorniveau eller anden dansk eller udenlandsk sygeplejerskeeksamen samt et modul i en diplomuddannelse i videnskabsteori og -metode eller tilsvarende,
- 2) Dansk autorisation som sygeplejerske,

- 3) Klinisk erfaring fra ansættelse som sygeplejerske svarende til mindst 2 års fuldtidsansættelse inden for minimum to af følgende områder, heraf mindst et ansættelsesforløb af 8 måneders varighed:
 - a) Svangre- og barselpleje
 - b) Neonatologi
 - c) Pædiatri
 - d) Børne- og ungdomspsykiatri
 - e) Lægekonsultation
 - f) Hjemmesygepleje
- 4) Skriftlig ansættelsesaftale med en kommune, (for Færøerne og Grønland gælder ansættelse under statslige myndigheder) omfattende systematisk, superviseret og vejledt klinisk uddannelse af et samlet omfang på 6 måneder.

Varighed

§ 4. Uddannelsen er af 1½ års varighed, svarende til 90 ECTS-points. Teoriundervisning omfatter 1 år, svarende til 60 ECTS-points og den kliniske uddannelse omfatter ½ år, svarende til 30 ECTS-points.

Tilrettelæggelse og indhold

§ 5. Uddannelsens vidensgrundlag er professions-, udviklingsbaseret og forskningstilknyttet og base-res på nyeste teorier og forskningsresultater fra sundhedsvidenskab, humanvidenskab og samfundsvidenskab. Uddannelsen inddeles i følgende tre afsnit, der er underinddelt i 5 perioder omfattende 3 perioder teoretisk undervisning og 2 perioder klinisk uddannelse og gennemføres i nævnte rækkefølge med udgangspunkt i de vejledende målbeskrivelser i bilag 1.

Indhold for de 3 afsnit:

- 1) Lovgivning. Kommunal struktur og tilhørende opgaver. Viden om samfundsstrukturens betydning for sundhed. Generel sundhedsfremme og forebyggelse samt sundhedspædagogik. Sundhedsplejerskefunktionen i relation til gravide, nyfødte, spæd- og småbørn samt børn og unge i den undervisningspligtige alder og deres familier med almene behov.
- 2) Sundhedsplejerskefunktionen i relationer til gravide, nyfødte, spæd- og småbørn samt børn og unge i den undervisningspligtige alder og deres familier med særlige behov. Tværfagligt og tværsektorielt samarbejde. Konsulentbistand til dagtilbud og skoler.
- 3) Sundhedsplejerskefunktionen på såvel individ-, gruppe- som lokalsamfundsniveau i relation til forskning og udvikling, dokumentation og evaluering, kvalitets- og metodeudvikling. Organisation og sammenhæng mellem de politiske niveauer.

§ 6. Teoriundervisningen foregår ved professionshøjskoler.

Stk. 2. Den kan tilrettelægges dels som samlede perioder dels som studiedage under den kliniske uddannelse.

§ 7. Den kliniske uddannelse foregår med udgangspunkt i den pågældende sygeplejerskes ansættelsessted (klinisk uddannelsessted). Der kan i den kliniske uddannelse indgå korte observationspraktikker inden for relevante kliniske områder.

Stk. 2. Det kliniske uddannelsessted fastlægger i samarbejde med sygeplejersken program for den kliniske uddannelse, herunder aftale om løbende evaluering. Programmet skal sikre opfyldelse af målene for uddannelsesperioden i uddannelsesordningen.

Stk. 3. Lederen af den kommunale sundhedstjeneste udpeger en uddannelsesansvarlig sundhedsplejerske, der yder supervision og vejledning i udførelse af sundhedspleje og løbende evaluering.

Meritoverførsel

§ 8. Uddannelsesinstitutionen kan efter en individuel vurdering fritage en sygeplejerske for dele af uddannelsen, (merit) på baggrund af dokumenteret anden relevant uddannelse.

Kapitel 4

Bedømmelse m.v.

§ 9. Alle teoriperioder afsluttes med en prøve, der skal bestås.

Stk. 2. Prøveform fastsættes i uddannelsesordningen jf. dog § 12 om afsluttende prøve.

§ 10. De kliniske perioder skal gennemføres tilfredsstillende. Ved afslutning af hver klinisk periode afgiver den kliniske vejleder en skriftlig udtalelse til uddannelsesinstitutionen, om målene for uddannelsesperioden er nået. På baggrund af udtalelsen bedømmer uddannelsesinstitutionen den kliniske periode som godkendt eller ikke-godkendt.

Afsluttende prøve

§ 11. Den afsluttende prøve er individuel og omfatter udarbejdelse af en skriftlig opgave, der danner grundlag for en mundtlig eksamination. Den skriftlige opgave skal tage udgangspunkt i en teoretisk eller praktisk problemstilling relevant for sundhedsplejerskens funktionsområde.

Stk. 2. Såvel den skriftlige som den mundtlige del af prøven skal bestås. Prøven bedømmes af en ekstern censor efter 7-trins-skalaen, jf. Undervisningsministeriets bekendtgørelse nr. 262 af 20. marts 2007 om karakterskala og anden bedømmelse.

Omprøve og sygeeksamen

§ 12. Sygeplejersken kan indstille sig til prøverne 3 gange. Ved ikke bestået afsluttende prøve, kan opgaven efter fornyet bearbejdelse indleveres igen til bedømmelse, eller en ny kan udarbejdes.

Stk. 2. Sygeeksamen kan tilbydes.

Bevis og titel

§ 13. Uddannelsesinstitutionen udsteder et af Sundhedsstyrelsen godkendt uddannelsesbevis for uddannelsens gennemførelse. Uddannelsens omfang af teori og klinisk uddannelse samt de opnåede resultater anføres i beviset.

Stk. 2. Den, der har gennemført specialuddannelsen, gives betegnelsen sundhedsplejerske.

Stk. 3. Uddannelsesinstitutionen fører fortegnelse over de til uddannelsen optagne sygeplejersker og register over udstedte beviser. Uddannelsesinstitutionen orienterer Sundhedsstyrelsen om, hvilke sygeplejersker der har gennemført sundhedsplejerskeuddannelsen.

Stk. 4. Sundhedsstyrelsen fører register over sygeplejersker, der har gennemført sundhedsplejerskeuddannelsen.

Kapitel 5

Uddannelsesansvar og uddannelsesstruktur

§ 14. Specialuddannelsen udbydes af professionshøjskolerne. Udbyderen af specialuddannelsen er ansvarlig for uddannelsen i sin helhed.

Stk. 2. Den teoretiske uddannelse skal af udbyder tilbydes mindst 2 steder i landet.

Stk. 3. Den kliniske uddannelse varetages af kommunerne i henhold til retningslinjer fastsat i uddannelsesordningen.

Stk. 4. Udbyderne af uddannelsen udarbejder en landsdækkende uddannelsesordning for specialuddannelsen. I uddannelsesordningen fastsættes i overensstemmelse med reglerne i denne bekendtgørelse nærmere regler om:

- 1) Uddannelsens tilrettelæggelse i teoretiske og kliniske uddannelsesperioder
- 2) Mål for de enkelte uddannelsesafsnit, såvel for den teoretiske som for den kliniske uddannelse
- 3) Oversigt over fag og timefordeling i teoriperioderne
- 4) Plan for afvikling af prøver (tidspunkt, form, vilkår, sygeeksamen m.v.)
- 5) Krav til medvirkende kliniske uddannelsessteder herunder krav til kliniske vejledere
- 6) Krav til lærerkræfter
- 7) Vejledning om behandling af eksamensklager
- 8) Fravær, herunder regler om en evt. forlængelse af uddannelsen ved fravær af et nærmere bestemt omfang

Stk. 5. Uddannelsesordningen indstilles af specialuddannelsesrådet, jf. § 16, til Sundhedsstyrelsens godkendelse. Iværksættelse af specialuddannelsen kan først ske når Sundhedsstyrelsen har godkendt uddannelsesordningen.

§ 15. Udgifterne til den teoretiske del af specialuddannelsen afholdes af staten. Staten indgår aftale herom med udbyderen af uddannelsen. Udgifterne ved gennemførelse af den kliniske del af specialuddannelsen afholdes af kommunerne.

Kapitel 6

Specialuddannelsesrådet

§ 16. Udbyderne af uddannelsen nedsætter et landsdækkende specialuddannelsesråd med et ulige antal medlemmer, dog højst 13, sammensat af repræsentanter fra de ansættende myndigheder og personer med viden inden for sundhedsplejen. Rådets opgaver og sammensætning fremgår af bilag 2 og bilag 3.

Kapitel 7

Klageadgang og tilsyn

§ 17. Klager over eksamen, kan indbringes for et af specialuddannelsesrådet nedsat ankenævn senest 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt.

§ 18. Klager over afgørelse truffet af ankenævnet kan indbringes for Sundhedsstyrelsen seneste 4 uger efter at afgørelsen er meddelt. Sundhedsstyrelsens afgørelser kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

§ 19. Sundhedsstyrelsen fører tilsyn med tilrettelæggelsen og gennemførelsen af specialuddannelsen.

Stk. 2. Sundhedsstyrelsen kan som tilsynsmyndighed anmode specialuddannelsesrådet og de beskikkede censorer om oplysninger om uddannelsesvirksomheden.

Kapitel 8

Ikrafttrædelse og overgangsbestemmelser

§ 20. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. januar 2012.

Stk. 2. Samtidig ophæves bekendtgørelse nr. 787 af 29. august 1994 om videreuddannelse for sygeplejersker og bekendtgørelse nr. 790 af 29. august 1994 om behandling af eksamensklager ved Danmarks Sygeplejerskehøjskole ved Aarhus Universitet.

Stk. 3. For studerende, der er begyndt på uddannelsen efter tidligere regler, jf. stk. 2, og som ikke har afsluttet uddannelsen inden den 31. december 2011, kan uddannelsesinstitutionen tilrettelægge overgangsordninger, således at disse studerende afslutter uddannelsen efter reglerne i denne bekendtgørelse.

Sundhedsstyrelsen, den 21. juni 2011

ELSE SMITH

/ Birte Obel

Vejledende målbeskrivelser og indhold

Formålet er at sikre, at sygeplejersken gennem videregående uddannelse i teori og praksis

- har den nødvendige faglige viden og indsigt samt har analytisk og kritisk selvstændighed og handlingskompetencer indenfor sundhedsplejerskens funktionsområde
- kan vurdere og analysere komplekse kliniske og sundhedsfaglige problemstillinger med anvendelse af relevant viden, herunder kritisk brug af udviklings- og forskningsresultater
- opnår viden om og forståelse for sundhedsplejerskens forskellige funktioner, herunder de særlige etiske og lovgivningsmæssige forhold, der er forbundet med funktionsområdet
- opnår forudsætninger for at sikre en høj kvalitet i den faglige indsats, herunder er i stand til at vurdere og anvende forskellige metoder og kan bidrage til fortsat kvalitetsudvikling samt implementere ny viden i praksis
- opnår de nødvendige forudsætninger til fremme og udvikling af hensigtsmæssige samarbejdsrelationer såvel tværfagligt som tværsektorielt

Mål og oversigt over centrale områder og emner i den teoretiske og kliniske uddannelse

Afsnit 1: Sundhedsplejerskens funktion i relation til gravide, spæd- og småbørn, skolebørn og deres familier med almene behov

Mål

I første uddannelsesafsnit skal sygeplejersken opnå viden, indsigt og forståelse for fagets historiske baggrund, sundhedsplejerskens lovbestemte virksomhedsområde og anden relevant lovgivning, sundhedsplejerskens opgaver og ansvar, sundhedsplejerskeinstitutionens placering lokalt og i det samlede sundhedsvæsen, herunder viden om og forståelse for sundhedsplejerskens rolle som vejleder, rådgiver og omsorgsudøver såvel som tilsynsførende og myndighedsudøvende fagperson. Sygeplejersken skal opnå indsigt i, viden om og forståelse for sundheds- og trivselsbegreber, der knytter sig til sundhedsplejerskens kerneydelser i forhold til gravide, spæd- og småbørn samt børn og unge i den undervisningspligtige alder og deres familier, herunder betydningen af livsstil og levevilkår samt generel sundhedsfremme og forebyggelse. Sygeplejersken skal opnå forståelse for og færdigheder i de metoder, der anvendes i arbejdet med målgrupperne, herunder opnå sundhedspædagogiske færdigheder i relation til uddannelsens formål.

Opgavevaretagelsen skal være karakteriseret af børn og familier med almene behov indenfor sundhedsplejerskens virksomhedsområde, såvel teoretisk som klinisk.

Centrale områder og emner

- Sundhedsplejen som institution i historisk og samtidig kontekst
- Begreberne sundhed, trivsel, normalitet, sundhedsfremme og forebyggelse
- Svangerskabets og fødselens betydning for forældreskabets dannelse, den normale forældre-barn relation samt almindeligt forekommende fænomener/problemstillinger, som sundhedsplejersken møder hos familier med spæd- og småbørn
- Børn og unges normale udvikling, sundhed, sygdom og trivsel samt problemer i relation hertil
- Færdigheder i at udføre sundhedspleje til børnefamilier med spæd- og småbørn samt børn i den undervisningspligtige alder med almene behov for sundhedspleje, herunder ind- og udskolingsundersøgelser
- Amning og spæd- og småbarnets ernæring
- Metoder i sundhedsplejen
- Sundhedspædagogik, kommunikation
- Netværksteorier

- Skolen som arena og som organisation
- Børne - og ungdomskulturer, herunder livsstil og levevilkår
- Familietyper og familieliv i det moderne samfund, mental sundhed, børnefamiliers vilkår og valg af levevis i en kulturel og samfundsmæssige kontekst
- Muligheder og begrænsninger med hensyn til at arbejde professionelt i børnefamiliers privatsfære
- Sundhedsloven, forvaltningsloven og serviceloven
- Juridiske regler, journalføringspligt, tavshedspligt og underretningspligt, herunder »Barnets reform«.

Afsnit 2: Sundhedsplejerskefunktionen i relation til gravide, spæd- og småbørn, skolebørn og deres familier med særlige behov

Mål

I det andet uddannelsesafsnit skal sygeplejersken opnå viden, indsigt og forståelse for sundhedsplejerskens virksomhed i forhold til undersøgelse, opsporing og vejledning vedrørende børn, unge og familier med særlige behov. Sygeplejersken skal opnå færdigheder i målrettet intervention i et koordineret tværfagligt og tværsektorielt samarbejde under hensyntagen til de etiske og lovgivningsmæssige aspekter, der knytter sig til området. Desuden skal sygeplejersken videreudvikle sin viden og sine færdigheder i at udøve sundhedsplejerskevirksomhed til familier med spæd- og småbørn og til børn og unge i den undervisningspligtige alder med almene behov, herunder de sundhedspædagogiske færdigheder. I andet afsnit skal sygeplejersken opnå viden om det sundhedsfaglige indhold i konsulentfunktionen og opnå yderligere viden og kompetencer i forhold til at kunne udøve sundhedsplejerskevirksomhed til alle børn, unge og deres familier på såvel individ-, gruppe- som samfundsniveau.

Opgavevaretagelsen skal være karakteriseret af stigende kompleksitet indenfor sundhedsplejerskens virksomhedsområde, såvel teoretisk som klinisk.

Centrale områder og emner

- Børn og unge med særlige problemstillinger som fx præmaturitet, medfødte sygdomme og handicaps, allergi, psykiske lidelser, enuresis og encoprese, spiseforstyrrelser, selvskadende adfærd m.m.
- Børn og unge, der vokser op i familier med misbrug, herunder også unge med misbrug
- Børn og unge, der vokser op i familier med kronisk eller akut psykisk sygdom, herunder fødselsdepressioner hos mor eller far
- Børn og unge, der vokser op i socialt sårbare og udsatte familier, herunder fx opvækst i familier hvor der er risiko for tilknytningsforstyrrelser, omsorgssvigt m.m.
- Børn og unge med svære trivselsproblemer, depressioner og andre psykiske problemstillinger
- Børn, der vokser op i skilsmisseg familier
- Adoption, indvandrer- og flygtninge problemstillinger
- Interventions- og kriseteorier, den svære samtale og det svære samspil
- Rolle- og kompetenceafklaring i forhold til den koordinerede indsats overfor udsatte børn, unge og familier med særlige behov
- Socialpolitiske forhold og sundhedsplejerskens juridiske forpligtelser, herunder samarbejdsrelationer i forvaltninger, underretningspligt og opfølgning
- Kliniske områder og specialer, der varetager opgaver i forhold til syge børn samt børn, og unge med særlige behov, herunder livsstilsintervention
- Konsulentbistand til dagtilbud og skoler
- Tværfagligt og tværsektorielt samarbejde

Afsnit 3: Sundhedsplejerskefunktionen på individ-, gruppe- og lokalsamfundsniveau i organisatorisk sammenhæng. Kritisk refleksion i relation til sundhedsplejerskens funktionsområde i relation til forskning, udvikling, dokumentation, evaluering m.m.

Mål

I tredje afsnit af uddannelsen skal sygeplejersken opnå viden, indsigt og forståelse for udøvelse af sundhedspleje i relation til professionalitet, roller og funktioner i relation til den organisatoriske placering og opgavebeskrivelse og -varetagelse. Desuden skal sygeplejersken blive i stand til kritisk at reflektere over sundhedsplejerskefaget og sundhedsplejerskens virksomhed med henblik på at kvalitetssikre og videreudvikle metoder i praksis. Sygeplejersken skal opnå kendskab til projektudvikling og indsigt i forskning og forskningsmetoder samt dokumentation og evaluering.

Centrale områder og emner

- Organisationsudvikling, ledelse, samarbejde og supervision.
- Kvalitetsudvikling, forskning og forskningsmetoder, dokumentation og evaluering
- Projektudvikling og gennemførelse, herunder mulighed for at deltage i eller udføre mindre undersøgelser og projekter
- Sundhedsfremme og forebyggelse i lokalsamfundet
- Samarbejdet mellem det politiske niveau, forvaltningsniveauet og sundhedstjenestens placering i den kommunale struktur
- Nationale sundhedspolitiske udmeldinger og strategier vedrørende sundhedsfremme og forebyggelse samt disses betydning for den kommunale sundhedstjenestes virksomhed

Specialuddannelsesrådet har følgende opgaver:

- 1) Ansvar for at uddannelsen gennemføres i henhold til den godkendte uddannelsesordning
- 2) Indstilling af den af uddannelsesinstitutionerne udarbejdede landsdækkende uddannelsesordning til Sundhedsstyrelsens godkendelse
- 3) Godkendelse af de kliniske uddannelsessteder
- 4) Udfærdigelse af standardaftale om klinisk uddannelse
- 5) Beskrivelse af krav til de kliniske vejledere
- 6) Etablering og koordinering af censorvirksomhed og beskikkelse af censorer
- 7) Løbende vurdering af behovet for sygeplejersker med specialuddannelsen
- 8) Medvirke til koordinering af det samlede antal uddannelsespladser
- 9) Ad hoc nedsættelse af ankenævn til behandling af klager over eksamen
- 10) Vurdering af udenlandske uddannelser med henblik på tilladelse til funktion som sundhedsplejerske
- 11) Løbende evaluering og kvalitetssikring af uddannelsen
- 12) Årlig indberetning til Sundhedsstyrelsen om uddannelsen m.m.

Specialuddannelsesrådet kan ikke tage stilling til uddannelsesstedets drift og virksomhed.

Rådet kan indkalde særlige sagkyndige til belysning af specielle problemstillinger.

Specialuddannelsesrådets sammensætning:

2 repræsentanter fra kommunerne

1 repræsentant fra det faglige selskab for sundhedsplejersker

1-2 repræsentanter for forening for ledere af sundhedsordninger for børn og unge i Danmark

2 repræsentanter fra uddannelsesinstitutionerne

2-3 repræsentanter for de kliniske uddannelsesansvarlige

2 repræsentanter for de uddannelsessøgende

1 repræsentant fra Sundhedsstyrelsen